

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A kiegyezés.

Sajátságos bátortalanság lepte meg a lelkeket, hogy a kiegyezés meritumához a sok jeles újságíró alig mer szólni és kommentár nélkül regisztrálják a sajtóirodák külsőségekről szóló, ismétlésekben kimerülő értesítéseit.

Pedig egy-egy eszme pattanhatna ki a sokoldalú megvilágítástól.

Az osztrák lapok a quótával foglalkoznak sokat és már a tavasszal az volt a hirt, hogy a katonai engedményeket is quota-emelésre óhajtják kihasználni.

Erre akkor azt mondták lapjaink, hogy a hadsereg magyarságához jogunk van ingyen is, most már azt mondják, hogy, fizetünk, ha lesz magyar hadsereg, minden költséget.

A mostani quota 34%, a hadsereg magyar része 44%, hat quota nem lenne a függetlenségi párt elvei szerint semmi, de annyiba kerülne a magyar hadsereg mintha 44% quótát fizetnénk, de vajjon lesz-e bizonyosan magyar hadsereg?

Nem volna jobb kiegyezés utján megkapni a magyar hadsereget 39% quótáért azonnal?

Mert a 44% költséget quota nélkül csak úgy bírják el, ha egyidejűleg külön vámterületünk volna, mely 1200 millió behozatal után 10% os átlagos vámmal 120 milliót hozna, miből a hadsereg költségei is kikerülnek, iparunk fejlődése is erősítené helyzetünket egy ennyi (120 millió) jövedelemmel, nem is említve, hogy munkabérekben a behozatal csökkenés 40%-át nyerné az iparos lakosság.

De ha 10 évig nincs kilátás a külön vámterületre, akkor csakugyan igényünk van olcsóbban jutni a magyar hadsereghez 44%-nál (t. i. a védőkötésekre 44%-a magyar honos) azaz a quótában többet ér nekünk a 39%, mint a 44%, s ha az osztrákok kapzsiságuknál fogva maguk is beleegyeznek a hadsereg magyarságába quotaemelés mellett, nekünk az udvarnál könnyebb lenne a dolgunk és jó öreg királyunknak is kevesebb lenne a dolga, ha alattvalói megtudnának egyezni a pragmatika sanctióban megállapított közös védelem nyelvi és anyagi feltételeiben.

Az osztrákok úgy sejtik, hogy jobb volna a keserű labdacot egy kis quótacukorkában beadni az osztrák alattvalóknak és úgy látszik nekünk is jobb lenne most kapni valamit bizonyosan, mint később semmit.

Sőt Dalmácia és Bosznia-Hercegovina eánk ruházása mellett adhatnánk 40%-ot is.

E sorok írója nem akarja elárulni a hazát, de azt hiszi, hogy a fokozatos nyugodt fejlődés egy mindkét félre méltányos, megnyugtató és a jövő fejlődését biztosító kiegyezéssel lesz a legjobban elérhető.

Ma már az egyezmények korát éljük és az angolok a legellentétebb érdekeket

egyenlítik ki előrelátó bölcsességgel és kerülnek a drága háború alkalmait.

Nekünk még nagyobb szükségünk van 10 évi nyugodt gazdasági fejlődésre, mert a közjogi harcok elvonták az erőket a közgazdasági tevékenységtől.

Még a bankszabadalomnak 10 éves megnyújtásába is bele lehetne menni a készletek azonnali felvételének és az oderbergi csatlakozásnak feltétele mellett, ha kedves szomszédaink ép erre oly nagy súlyt fektetnek.

De ez esetben a dualismus és paritás a külügyekben, ezimerben, jelvényekben és minden egyebben teljesen és tökéletesen volna biztosítandó és legalább a trónörökös a magyar udvartartásnak meggyerendő, hogy a szép budai várak legalább királyfit nyerjen, ha királyt nem nyerhet meg állandóan.

Szemle.

A lefolyt hét politikai tekintetben rendkívüli nagy fontosságu volt.

A magyar miniszterek Bécsben megszakították a kiegyezés ügyében folytatott tanácskozásokat és haza jöttek.

Ezen szakítás részleteiről egészen megbízható forrásból a következőket írják:

— Amidőn most a miniszterek Bécsbe utaztak, ugyszólván csak azért mentek föl, hogy a végleges megállapodásokat formálisan is végrehajtsák, mert semmifele ok sem volt annak a föltételezésére, hogy a tárgyalásokat kénytelenek lesznek félbeszakítani. Az utolsó huszonnégy óra alatt azonban olyan összeütközések történtek, amelyek a tárgyalások eredményes befejezése elé súlyos akadályokat gördítettek. Erre az összeütközésre a kvóta kérdése adott okot. Az osztrák kormány tetemes százalékemelést követelt. A magyar kormány hajlandónak mutatkozott arra, hogy a kvótát 36 százalékra fölemelje, az osztrák kormány azonban ezzel nem akarta beérni, bárha egyben kijelentette, hogy nem ragaszkodik a kvóta formális emeléséhez, hanem hajlandó beérni azzal, hogyha olyan elbujtatott pontokat iktatnak a kiegyezésbe, amelyek Ausztriának a kvóta emelésével egyenlő előnyöket nyújtanának. Ezzel szemben az osztrák kormány katonai engedményeket helyezett kilátásba.

A magyar kormány azonban gazdasági re-kompenzációk nélkül a kvótaemelésnek sem nyílt, sem burkolt formájába nem volt hajlandó belemenni s ezzel a tárgyalások megszakadtak s Kossuth Ferencz már Bécsben kijelentette, hogy ő nyílt kártyával játszik és árulásnak tartaná azt, hogy rejtett kvótaemelés bujtatnának el a kiegyezés anyaga közé. Andrassy Gyula kihallgatása a trónörökösnel szenzációs hatást keltett. Még sohasem volt államférfiu Ma-

gyarországon, akivel a trónörökös politikai kérdésekben tárgyalt volna. Széll Kálmán volt az egyedüli, aki annak idején hosszabb kihallgatason volt a trónörökösnel, de akkor is a trónörökös házassága volt az audiencia témája. A trónörökös politikai kérdésekben azóta sem tárgyalt senkivel, nem azért, mintha nem érdeklődne a napi események iránt, hanem azért, mert eddig egy olyan kérdés sem merült föl, amelyikre a Ferencz Ferdinád későbbi uralkodása alatt domináló szerep várt volna. Andrassy kihallgatása az alkotmánybiztosítékok és a kiegyezési kérdések körül forgott.

Hír szerint a király nem járult hozzá a belügyminiszter valamennyi előterjesztéséhez; az uralkodó, arra való tekintettel, hogy az alkotmánygaranciák a magyar korona fellegjogait akarják korlátozni, egyenesen azt óhajtotta, hogy gróf Andrassy hallgassa meg a trónörökös véleményét e részben, mert az a dinasztia jövőjét érinti.

Közelfekvő tehát az a föltevés, hogy e két audiencián főleg az alkotmánybiztosítékokról volt szó.

Nem hihető, hogy e végtelenül fontos kérdésben már ma végleges döntés esett, de annyi bizonyos, hogy a döntés már nem fog soká várni magára, mert gróf Andrassy kötelezettséget vállalt, hogy már a parlament összeülésekor előterjeszti az idevágó törvényjavaslatokat, ha pedig az előzetes szentesítést nem kapja meg, akkor, — mint ahogy többször hangzott — levonja a konzekvenciákat és kiválik a kormányból.

Kritikusabb természetű lapok a kiegyezésről, melyről annyi már bizonyos, hogy nemcsak a Banffyénál, de a Szellénél is rosszabb ránk nézve, így írnak:

Hogyan kezdődött a dolog? A husz évre szóló kiegyezés eszméjének felmerülésével. Kellett ez a képtelen kívánság, — a mely még az ingüket letépő hatvanhetes törvény szerint is törvenytelen, — hogy aztán a tízéves szerződést úgy tüntessék fel, mint valami óriási vívmányt. Mikor látták, hogy ezt a trükköt egyszerűen kinevette az ország, akkor jött a kvóta-svindli. Tettetett ijedtséggel jelentették, hogy — jaj — az osztrák csak úgy akar kiegyezni, ha fel-emeljük a kvótát. Ez előre megállapított fogás volt, a mely nagyszerű győzelemnek tüntette volna fel azt a természetes és magától értetődő dolgot, hogy a kvóta marad a régi. A kormány olyan rossz véleménynyel van a nemzet elmebeli állapotáról, hogy egészen bizonyosra vette, hogy ezek a korlátolt fogások beütnek. Háát nem ütöttek be.

Most aztán jönnek majd az újabb ravaszságok. A legképtelenebb fordulatokra lehetünk elkészülve, mert ezek az emberek elvannak ragadtatva az ő szegény taktiká-

zásokkal, mert ők egy perczig sem gondolkodnak arra, hogy férfiasan, komolyan helyt álljanak a nemzet paraucsolta álláspont mellett. Dehogyan is rontják ők el a dolgukat az udvarnál, a hol náluknál engedelmesebb és bárgyubb szolgálok még nem fordultak meg! A komédiázás tovább fog folyni, — most új szerepeket tanulnak.

Egy szép napon pedig diadalmammal jönnek majd haza és tele torokkal, örömtől csillogó szemmel jelentik, hogy becsapták az osztrákokat, mert sikerült vele tíz évre kiegyezni, mert sikerült vele elfogadtatni a jelenlegi kvótát, mert sikerült nekik kieszközölni a közös bank intézményt és mert elismertettek Ausztriával, hogy Magyarországnak külön alkotmánya van. Mindezeket a dolgokat, mint dráva vívmányokat fogják feltalálni a nemzetnek. És akkor aztán elkezdődik a kroki-korszak. Mert mik lesznek ezután nemzeti vívmányok?

Nemzeti vívmány lesz, hogy nem kell Bécsből hozatni a levegőt; hogy nem leszünk kötelesek a kvóta arányában elterjeszteni Budapesten is a fekete himlőt; hogy nekünk is két szemünk lehet és hogy az európai civilizáció ruhaiban járhatunk. Wekerle nemeskora ilyen vívmányokkal megvakva tér haza. És mind e keptelenségek lehetőséget éppen most kell elismernünk, a mikor nemzetünk testén a legsúlyosabb szociális nyavalyák tünetei jelentkeznek s mikor egy forradalmi elszántság jelentkezik ezzel a politikával szemben.

Felhívás.

Nem rég jelent meg a magyar kir. belügyminiszter úrnak 60000—1907. IX. b. sz. korszakot alkotó körrendelete, mely az állami gyermekvédelem körében az eddigi környezetünkben erkölcsi romlásnak kitett vagy züllésnek indult gyermekek oltalmáról intézkedik.

A belügyminiszter úr az ilyen gyermekeket az állami gyermek-menhelyekbe utalja, mert azt tapasztalta, hogy az a rendszer, a melyet a menhelyek követnek és mely abból áll, hogy az elhagyott gyermekeket jóra való, jölelkü, erkölcsös és munkás családoknál helyezi el és melylyel eddig sikerült számos gyermeket megjavítani a társadalomnak, családnak visszaadni, javítóintézet nélkül — bevalt.

A rendelet a gyermek-menhelyek igazgató főorvosainak kötelességévé teszi a fentnevezett gyermekek befogadására nevelő-szülőket keresni. A rendelet október 1-én lép életbe. Az idő tehát rövid. Hatásköréből kifolyólag fordultam ugyan a körletemben tartozó alispánokhoz, polgármesterekhez, tanfelügyelőkhez és a kolozsvári menhelynek már működésben levő telepbizottságához és telepörvosaihoz. De hogy a közönség minél hamarabb tudomást szerezzen és oly családok, mely ily aljában nem rossz, de eddigi környezetük által megrontott gyermekeket magukhoz fogadnának, ebbeli szándékukat nálam addig is bejelenthessék, míg a hivatalos körök ez irányú felszólításai közzétehetők, fordulok ez uton a nagyközönséghez.

A hatóságok által beszállított, romlásnak indult gyermekeket a gyermek-menhelyek előzőleg tanulmányozni fogják és csak olyanokat fognak kiadni, kik új és jóra való környezetben való megjavításra alkalmasak. E végből egy-egy családhoz rendszerint 1—3 gyermeket adunk. Súlyt fektetünk arra, hogy a rendszerint már 12 év körüli gyermekek

oly családokhoz kerüljenek, kik valamely iparral vagy belterjes gazdasággal foglalkoznak és ahol a gyermeket a foglalkoztatás, a munka nemcsak megjavítja, megnemesíti, hanem az állami gondozás után a 15 év után való megélhetésre képessé teszi.

Ha az illetők lakásviszonyai megengedik, ilyen helyekre 6—8—10, de akár 20 egyenemű gyermeket is adunk.

Minden gyermek után az eddig fizetett 10 korona havi gondozási díj helyett 15 koronára fölemelt havi díjat fizetünk s ezt a díjat 3 havi utólagos részletekben a póstatarképzőintézet útján utalványozzuk.

Felszólítok tehát mindenkit, elsősorban pedig meglévő gyermektelepeink polgárait: Kolozsvár, Torda, Székelyudvarhely, Zilah városok, Székelykeresztúr, Bánfihunyad, Györgyfalva, Mákó, Daróc, Bogártelke és Felviúcz községek lakosságát, hogy bennünket ezen nagyfontosságú és az összes társadalmi rétegeket mélyen érdeklő és érintő törekvésünkben támogassanak; a belügyminiszter úr által megindított nagy gyermekmentő akció segítésére siessenek és minél nagyobb számban nevelőszülőként ajánlkozzanak. Az ajánlatokat kérem a név, családi állapot, vallás, foglalkozás és lakásviszonyok, megélhetési állapot feltüntetésével a kolozsvári m. kir. állami gyermek-menhely igazgatóságához czímre beküldeni.

Kolozsvár, 1907. év szeptember 11-én.

Dr. Generálich Gusztáv,
igazgató-főorvos.

Színház.

Városunk közönsége egész éven át nélkülöz minden szórakozást és mégis, a midőn alkalma volna szórakozni t. i. a midőn városunkba évenként 2—3 hétre ellátogatnak színészeink, akkor teljes indolenciával viseltetik a rövid ideig tartó és teljesen egyedül álló szórakozó hely, a színház iránt is.

A f. hó 17-én kedden színpadra hozott „A házi béke“ című Bisson igen ügyes vigjátékának előadása ugyiszólván teljesen üres ház előtt ment, pedig a vigjátékok és színművek összevágó előadása, mindig megérdemli a pártolást.

Premiére-számba ment a szerdai előadás, mert az újonnan szerződött primadonna, Szalay Vilma mutatkozott be az ezen alkalommal már másodszer színpadra hozott „Vig özeveg“ -gyel. Előkelő játéka és kedvesen csengő hangja van Szalay Vilmának. Ezzel az előadással kárpótolta az igazgató a „Vig özeveg“ első előadásának ének-hiányát, amiből amit nyertünk a primadonnával, azt elvesztettük Sziklaival, mert a Rónai által személyesített Daniló gróf még árnyékába sem fér annak a Daniló grófnak, akit a multkoriban Sziklai játszott. Olyan darabosan, esetlenül mozgott Rónai a színpadon és olyan hamisan énekelte, hogy nem tudtuk neki megbocsátani ezen szerep eljátszására való feltalokodását.

Valóságos indispónálta Szalay Vilmát Rónai, sokszor volt is része Rónainak a nyílt színen nyert figyelemzetésekből. Örövendünk, hogy most már lesz alkalomunk Szalay Vilma segélyével a szép operetteket és különösen azokat énekeket is élvezni, csupán arra kerjük az igazgatót, hogy méltóbb pártnerrel gondoskodjon. Zeta Mirkó báró szerepében Deák jobb volt, mint multkor. Nyegus (Kóhalmi) és Valenciennes (Abonyi Teréz) a régi jók voltak.

Csütörtökön még sokkal üresebb ház előtt,

mint kedden, Rákosi Jenő zamatos fordítását „Egy szegény katona történetét“ láttuk. Minvégig ügyesen összevágó játékban, ámbar Lázárt (Kóhalmi) hatásosabban kellett volna a befejezésnél leleplezni. Jól alakítottak Benó János (Fekete) és örövendünk, hogy e társulatnál van tere az érvényesülésre, mert Miklósy társulatánál az általa kreált szerepeket maga Miklósy játszván, csak mint másodrendű színest ismertük. Kulinyi Karolának ügyesen sikerült minden drámai jelenése úgy Madlainé mint Adrienne szerepében.

Kedélyes volt az öreg Chamborán (Deák), jó alakítása volt Deanesnek, mint tábornok.

— sz. —

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szívesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

— **Áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dergán Erzi marosbogatyi állami elemi iskolai tanítónőt a bulafoki állami elemi iskolához helyezte át, Szilágyi István Vizaknáról Dicsőszentmártonba áthelyezett tanító helyébe Bodó Lajos okl. tanítót nevezte ki.

— **Ünnep Zilahon.** A mai napon nagy ünnepségek keretében avatják föl az új kollégiumi épületet. Erre az alkalomra négy tanár utazott Zilahra, mint a Bethlen-kollégium küldöttjei.

— **Eljegyzés.** Fritz Károly társulati bányamérnök, Fritz Pál ny. főbányatanácsos fia, eljegyezte Petrozsényben Rudolf Hilda urleányt.

— **A papi vagy szekularizációja.** Jelentős és szenzációs esemény pattant ki a Református Lelkészegyesület minapi gyűlésén. A Lelkészegyesület elnökül megválasztott Baltház Dezső dr. esperes székfoglaló beszédeben azt proklamálta, hogy a református lelkészek az 1848: XX. t. cz. végrehajtásával kapcsolatban a szekularizáció mellett bontanak zászlót. Félézer református lelkész tapsolt ennek a kijelentésnek, mely hűgöt adott a református papság szívében régóta élő meggyőződésnek.

— **Kirándulás.** Ma a Bethlen-kollégium ifjúsága tanárainak vezetése alatt kirándulást tesz a Kőkőzbe. Indult reggeli 7 órakor.

— **A közönség figyelmébe** ajánljuk azon intézkedéseket, melyeket rendőrségünk tesz a járványos betegségek tovatérjedése ellen. A közutakat rendőri ellenőrzés alá vették, a csatornákat meszelik; a közönség a maga érdekében vigyázzon a köztisztaságra: rossz ivóvizet ne használjon, szennyvizektől az utca levegőjét segítsen tisztán tartani.

— **Védhimlő-oltás.** Az utazók mint intelligensebb emberek kezdik magukat beoltatni, tekintettel arra, hogy vendéglőkben bécsi utazók is fordulnak meg. Ajánlom főképp kereskedőknek és utazókkal érintkező iparosoknak, hogy ha 10 év óta beoltva nem voltak, házi orvosaiikkal oltsák be magukat. Dr. Winkler Albert, városi főorvos.

— **Új segédjegyző.** Szilágyi Efrain m. ujjvári községi irókot Bágyon községbe segédjegyzővé választották.

— **Ismét szerencsétlenség a vasúti állomáson.** Folyó hó 20-dikán tolatás köz-

ben ismét halálos szerencsétlenség történt Nagygyedén. Egy munkás vigyázatlan felre lépés folytán oly ütést kapott a mellén, hogy a vonaton csak a felvinczi állomásig juthatott. Ekkorra, valószínűleg belső elvérzés következtében, meghalt.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Csiby Ábel közműves folyó hó 20-án kétszer magára lőtt s életveszélyes sebet ejtett magán. Az öngyilkossági kísérlet valószínű oka, hogy a szerencsétlen vagyoni és családi életében egészen elzúllott s a pálinkaivásra adta fejét.

— **Új csendőrs-állomás.** Czington e hó 8-ikától kezdve új csendőrs-állomás állítottatott fel.

— **Gyujtogatás** Medves községben mult héten kigyuladt Szekegy János lakóháza és teljesen leégett. A csendőrség kiderítette, hogy a tűz gyujtogatásból eredt és a gyujtogatót Lukács András személyében kinyomozta.

— **A nagyenyedi fegyintézetnek** lapunk 75-dik számában megjelent hűszállítási hirdetésében a hűszállítási idő 1908. január 1-től 1908. december végéig értendő, 1909. december végéig helyett.

— **Temesvárról írják nekünk.** Folyó évi szeptember hó 26-ától szeptember hó 30-áig bezárólag fog megtartatni a temesvári őszi vásár. A Delmagyarországon uralkodó takarmányhiány folytán a gazdák törekedni fognak arra, hogy egy a szarvasmarha, valamint lóállományait eladják s csakis a föld megmunkálására okvetlenül szükséges állatokat megtartsák. Ennek fogva általános azon nézet, hogy nevezett vásár alkalmával nagy felhajtás lesz szarvasmarhaban s lovakban egyaránt.

— **Hölgyek és uraknak** tudniok kell, hogy a kintünő gyermek-kenőcs, Babymirakrém az izzadság, vagy nedvesség által fel-dörzsölt bőrt gyorsan gyógyítja, bőr- és fáj-kiütéseket hamar eltávolít. Hintópor (Stupp) helyet most mindenütt azt használják. Do-boza 60 fillér minden gyógyszerárban és drogeriában.

— **Kenyér- és zabszállítás.** A m. kir. kolozsvári VI. honvédkerület parancsnokságához tartozó csapatok kenyér- és zabszállítási tárgyalása a következő napokon tartatnak meg: Nagyszében, Déva és Erzsébetváros állomásokra nézve, 1907. október hó 8-án délelőtt 9 órakor Nagyszébenben. Marosvásárhely és Beszterce állomásokra nézve 1907. október hó 10-én délelőtt 9 órakor Marosvásárhelyt. Szamosújvár állomásra nézve 1907. október hó 10-én délután 3 órakor Marosvásárhelyt. Kolozsvár, Nagyenyed és Dés állomásokra nézve 1907. október hó 14-én délelőtt 9 órakor Kolozsvárt. Brassó, Fogaras, Kézdivásárhely és Csíkszereda állomásokra nézve 1907. október hó 18-án délelőtt 9 órakor Brassóban. Részletes tudni-valók a nagyenyedi honvédalomás parancsnokságának irodájában is szerezhetők.

— **Hazai ipar** és pedig kintünő a kés-márki lenvászon- és damasztárak, de ezek csak akkor valódiak, ha a lapunkban is lát-ható „valódi szépelességi“ védjeggyel vannak ellátva.

— **Magyar Otthon.** Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a Budapest, VIII.,

Főherceg Sándor-utca 30. szám alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérékelt árban elegánsan butorozott, külön bejárattal szobákat lehet ott bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoporthoz jelentkezőknek megfelelő kedvezmény. Szigorúan családi otthon.

— **Dupla francia tetőcserep,** jó minőségben s jutányos árban kapható Märer és Weiszberger tövisi kereskedőknél. Olvasóinknak ajánljhatjuk.

SCOTT-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt.

Köhögést és meghűlést

Az Emulsió valószínűleg a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

bármily makacs és hosszadalmas is legyen az, a SCOTT-féle Emulsió gyorsan megszüntet. Meg a sorvadásos betegeknek is könnyebbülést szerez a SCOTT-féle Emulsió, feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó, tartós gyógyulást eredményez.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Közgazdaság.

Írta: dr. W. A.

Legelők. A takarmányhiányon sokat lendítene, ha a gazdák a földjeik mellett elvouló úton a mezőrendőri törvény értelmében gondosabban irtanak az ártalmas gyomokat, a tyceumot, akáczor, tövisféle burjánokat, kökénybokrokat, pikkantót, beléndeket, csalánt, s ez által a jó legelőni való növényeknek, a fűfélék és loherfajtáknak adnának tert.

A közutak fűvének bérbeadásánál is a hatóságok kiköthetnek a bérölvel szemben az ártalmas gyomok irtásának kötelezettségét nemcsak a bérölő hasznáért, hanem azért is, hogy a berősszeg évről évre fokozatosan emelkedjen és ezáltal a közúti alapok erőteljesebbé válásával az utak jobban legyenek gondozhatók, mi ismét csak a gazdák javára valnek.

Nem akarok újjal rámutatni az ebbeli hiányokra, pedig felhozhatnám pl. a kath. temető melletti és farkaspataki utakat, melyek a dudvákra is, az út elhanyagoltságára nézve is jó példátul szolgálhatnak Nagygyedén.

A holtmarosi legelő jelenleg szépen ki van tisztítva, úgy hogy e kedves erdő kocszi kirándulásokra és biciklizőknek is igen ajánlható és ezen czelokra kis gondozás által ott szép körkocsikázó és körkerekpár pálya volna előállítható a szepítő egyesület által.

A herzsai erőben való legeltetést is engedélyezte a felsőbb hatóság, de a gazdák nem vették eddig igénybe, pedig az enyedi-eknek is, az orbóiaknak is kezűgyben fekszik és a hasznalat megkezdése és a jövedelmesség kilátása bizonytal maga után vonná a legelőterületnek a bokroktól és alfaktól való gondos tisztítását.

Gazdakörök. Az autonóm erzés fejleszthető volna gazdáink között a hegyközségek és gazdakörök megalakítása által.

Minden hegyközségben van egy-két intelligensebb birtokos, ki kezébe vehetné a mezőrendőri törvény alapján az alakítás ügyét és sokat használna a gazdáknak, ha a szőlők közepére és tetejére utakat vezetnének és a kézi munka felhasználás szükségét apasztanák az által, hogy a köröt, trágyát, termékeket a szőlő magasabb részeire is állati erővel lehetne fel és leszállítani.

Úgy a hegyközségi gyűlések alkalmával, mint a gazdaköri értekezleteken is megbeszélés tárgyát képezhetné a gazdasági haladások alkalmazása, mert mi tagadás, kissé el vagyunk maradvá, adósodva és egy kis jövedelem többlet elkelne a háznál a mai drága világban.

A gazdakörök s övetkezeti uton a drága gépek közös beszerzését és díj melletti használatát is lehetővé tehetnék a legkisebb gazdának is, hiszen a loher és lucerna vétésnél a magban 50%-ot takaríthatnánk meg, a munkaerőben is sokat.

Ma már anachronismus a sarló használata az aratásnál, melynel a kaszálás vagy kaszáló gép használata többet ér, városban intelligens iparos is van ki a gépet javítani, kezelni tudja.

A cseplés és kukorica morzsolás is olcsóbb géperővel. A rostálás adja meg a magvak jobb kinézését és árat, a permetezés is szövetkezeti uton arányosabban és szakszerűbben volna vegezhető és a hatósági ellenőrzés is könnyebbé lenne. Ne várjunk mindent az államtól.

A gazdakörök a megyei gazdasági egy-letre is előnyösen hatnának vissza és attól a magasabb értelmi és anyagi támogatást nyerhetnének a már ismert módokon, kiállítások, szakelőadások, jutalmazások, gépsegelyek (aszalók, sajtólók stb.) által.

A melléktermékek (hulló gyümölcs) értékesítése Segesvárt szövetkezeti uton történik és nemcsak olcsó almaborhoz, hanem más (szeder, málna, ribiszke) sajtolványokhoz is jutna a gazda.

Tejkereskedést is a városokban szövetkezeti uton kellene létesíteni, 8% szokott lenni a kereskedő jutaléka és ezáltal az eladás a gazdának megis olcsóbbá válnék, a vevő pedig nem volna kénytelen neha felnapig futtatni egy liter tej után.

Nagyenyedén naponkiut elfogy 2000 liter tej, mi 20 fillérel számítva 400 koronát tesz, ennek 8% a 32 korona, miből úriasan élhetne egy kereskedő, sőt kettő is.

Tanulmányutak. A vizezellér-iskola kintünő igazgatója Gálffy János németországi tanulmányútjából hazatérve azt mondja, hogy minden évben kikellene, hogy utazzek 300 tanult ember, hogy lássa, mily czélszerű gyakorlatiassággal csinálnak meg a németek mindent.

Igaz! Reám nézve az tett Ausztriában hatást, hogy a mezei dűlő (határ-) utakon egy gyom sem volt látható, azok szelessége csak 1 méter 20 cm., de az a keskeny út kavicsolva van. Ellenben az Alföldön láttam 20 méter széles határutakat minden gondozás nélkül, pedig az e pocsekolt terület 1/4 rész hasznából kavicsolni lehetett volna egy keskeny utat. Erdélyben van elég kavics, mely pl. a Maros-völgyében minden út mellett bányászható volna a szállítási költségek megtakarítása céljából, de csak Szében vidékén láttam meg a keskeny erdei utakat is kavicsolva. A szászoktól sok mindent tanulhatnánk, a mit ok nagy gyakorlati érzékűek fogva külföldön láttak és meg is honosítottak.

Egy millió ember van a monarchiából Németországban és ennek bizonyára legalább egy negyede Magyarországból. Amerikában pedig szintén egy millió, mások szerint 2 1/2 millió magyar ember van, de az ottani in-

IFJ. MÉLÁSZ JÁNOS ÉS TÁRSA

női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktára; temetkezési és hullaszállítási vállalata Nagygyedén, Főter 3. szám.

Batorkodunk a n. é. helyi és vidéki közönség szives figyelmébe a most újonnan berendezett női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktárunkra főhivni, hol jutányos árban és a legpontosabb kiszolgálás mellett szerezhető bá minden szükséglet.

Temetkezések rendezését és hullaszállítást legmegtúnyosabb árak mellett, egyszerű és díszes kivitelben

tézmények gyakorlati megvalósítását nem észlelhetni kellő mértékben.

A gyakorlati érzés hiányára mutat pl. az is, hogy míg néha erős egyedeknek közgazdagsági vállalatok nagy erővel támogatják, másfelől a gyöngébbekét semmivel.

Például szolgálhat erre az, hogy a fatelítő telepre 38.000 koronát áldozott az államnak a város, a lakatos- és papíráruhákat még pótdómentesség kedvezményében sem részesíti, bár 15 évre.

Pedig ezen vállalatok támogatására szorultnak és munkadíjakban 100.000 koronát hagynak a város lakosságának ezáltal annak teherviselesi

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv. társ.

Nyilt-tér.

Egyenruhákat

a legszebb, legjobb és legtartósabb kivitelben, egyenes önkénteseknek előírás szerint készít a 76 év óta fennálló és legjobb hírnévnek örvendő

egyenruházati intézet

HIRSCH BUDAPEST, V.,
Dorottya-utca 11. sz.

Kedvező fizetési feltételek. Árjegyzék ingyen és bérmentve

Szélesség kivételre az intézet saját költségére köld.
176 1-3

Nagyérdemű vevőközönség!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon Vár-épület 8. sz. alatt

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam, felállandóan dús választékban tartok jómínőségű hazai gyártmányú női-, férfi- és gyermek-czipőket, férfi- és fiukalapekat, ing, gallér, kékeltő, harisnya és esőernyőket.

Továbbá vásznak, flanelok, ezibelin, lodenszövetek, szőttes, zephair, cretonok, parketok. Ujdonságok női divatkelmék és cheviotokban. Ágyterítők, függönyök, paplások és még sok itt fel nem sorolt ezikkek.

Mintán bevásárlásaimat kizárólag készpénzzel eszközölöm és nagy mennyiséget veszek, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy az üzletben lévő összes ezikkekelt feltűnő olcsó gyári árban számíthatom.

Ezek után kérem a n. é. vevőközönség becses pártfogását, hogy alkalmam legyen olcsó árainról meggyőződtetni.

Tisztelettel

Weinberger Miksa.

Vár-épület 8. szám.

<p>Reguly-féle RÓMAI VÉR-TISZTÍTÓ-SZÖRŐP páratlan azar minden bőrbajnál, bujakórúknál Vérbőségben szenvedőknek reikiölözhetően, vérjavító és vértisztító. Nagy üveg 3 kor. 8 üveg 8 kor. utánvétel köldi. REGULY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VII., Kúli-6 Kerepesi út 24. A híres RÁKÓCZI GYONORKESERŐ egyedüli készítője. Kérdesek prospektus ingyen!</p>	<p>KÉSMÁRKI LENVÁSZON DAMÁST. árak csak akkor csökölnek, ha az anyag minőségének megfelelően választjuk.</p>	<p>VÉRSEZEGÉNYSÉG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGESÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógytárakban. Postán köldi: KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálvín-tér.</p>	<p>TUDÓBAJOSOKNAK és mindenkinak, aki köbög, rokot, páratlan szolgálatot tesz a</p> <p>Balapi-féle hársfiamészörp Miniatívveget 3 koronáért köldi APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, FŐZSEF-KÖRUT 64.</p>
<p>PLATSCHEK VILMOS ellismert legolcsóbb, legszolidabb FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körut).</p>	<p>A világot bámulatba ejti a Hammond írógép. Kizárólagos elárúvitók: FARAGÓ TESTVÉREK Budapest, V., Arany János-a. 8. Kérjen mindenki prospektust!</p>	<p>BALASSA FÉLE UGORKATEL Szépi, májolt, paitának, mibezser, ráncok oltóttak az arcról a valódi angol szépiúttal való bekenés által. Egy üveg ára 2 korona. Hosszú ngorkassappan 1 K. puder 1-20 K. Főszékhely: BALASSA KORNÉL gyógyszerész Bpost, Andrásy-ut 47.</p>	<p>KATZER -részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb 1/2 millió részvény-tőke. Budapest, Ó-utca 42, 44 (saját ház), 45, 46, és Új-utca 43. Katzert szórmeárát az egész világon el vannak terjedve és elödranguak.</p>
<p>KISS SZERENCSEJE NAGY VÁSÁRUTYONNAK KISS FÉLE SÁRNYOS-SORSIEVŐ KAROLY-TÁRSASÁG</p>	<p>BABYMIRA-CRÉM legjobb azar kiltések, ótvár, ráncok, feldörzsölt és kipállott bőr gyógyítására. Egyedüli készítő: BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB 5 doboz ára bérm. 8 K 20 f., 10 doboz 8 K 80 f.</p>	<p>Pacific TOJÁS KÉSZÍTMÉNY tojás sárgája helyett használandó a sütés és főzésnél. NAGY MEGTAKARÍTÁS. Kapható minden főszéletben és drogeriában. Köldi: STROBENTZ TESTVÉREK, R. T. gyógyászati gyára, BUDAPEST.</p>	<p>„Zsorna”-féle NEPELEJTS védjegyű férfi-nyakkendő, kintő magyar Ipari PÁRIS SZÁJLODA Szállodás: Simon Pál Budapest, VI., Váci-körut 28. sz. 100 szoba 2-20 K-ig feljebb, kizárólagos és villanyvilágítással együtt. Fűtés, alágene kávéház, étterem. Villamos vasúti megállóhely az ázsiai pályaudvaron.</p>

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölesönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

- A.** 4³/₄% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 30000 K. — A törlesztés 1000 K. után történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 26 K. 11 f.
- B.** 5¹/₄% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 20.000 K. — A törlesztés 1000 K. után történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 27 K. 16 f.
- C.** 5¹/₄% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.
- b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 80 f.
- D.** 5¹/₄% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.
- b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
- c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
- E.** 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
- a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
- b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
- c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
- d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adhatók; valamennyi kölcsön — az egyszerűsmindekorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetendő ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyeden nyújtható be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

NAGYENYED VÁROS KÖZÖNSÉGE 150 6—52

GŐZ, KÁD ÉS KŐ (MEDENCZE) FÜRDŐJE

Gőzfürdő.

Fürdőidő:

Férfiaknak: szerda, csütörtök, szombat és vasárnap reggel 6 órától délután 2 óráig.

Nőknek: kedden és pénteken reggel 6 órától esti 6 óráig.

Árak:

Felnőtteknek . . . 1.20 kor.
Tanulóknak . . . 1.— kor.
Szülővel fűrdő 12 éven aluli gyermekek után f-jenként 50 fillér fizetendő.

Kádfürdő.

Fürdőidő:

Az év mindenik szatában, a hét minden napján (hétő kivételével) nők és férfiak reggeli 6 órától esti 6 óráig fürdhetnek.

Árak:

Az	1	2	3	4	5	6
számu kádakban						
Felnőtteknek	1.20 k.	1.40 2.—				
Tanulóknak	1.— k.	K. K.				
Szülőjükkal együtt fürdő gyermekeknek	50 f.					

*) Ezen díjért a szülőn kívül még három (12 évenél kisebb) gyermek is fürdhetnek.

Kő (medence) fürdő

Fürdőidő:

Férfiaknak: szerda, szombat, vasárnap reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön délután 2 órától esti 6 óráig.

Nőknek: Kedd és péntek reggel 6 órától este 6 óráig és csütörtökön reggel 6 órától délután 2 óráig.

Árak:

Mindenkinek, mindennap 25 fillér.

Modern és kényelmes berendezésű gőzkamra; tükör- és hűtő-medencék; fényes berendezésű pihenő; massage, tyukszemvágó és fodrász; emelt és súlyezett porcellán-kádak; hideg és meleg, felső- és alsóvezetésű útó- és permetező-zuhanyok. A fürdő a város központján minden időjárás mellett gyalog is könnyen megközelíthető.

Gőz- vagy kádfürdőre előre megváltott 30 drb jegy ára 36 kor. helyett, 30 kor.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idej Temesvári Szent-Mihály

ORSZÁGOS VÁSÁR

f. évi szeptember 26-tól bezárólag szeptember 30-ig fog megtartani.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szeptember 26-tól,

csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárrott, 1907. évi szeptember hó 3 án.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferencz, főkapitány.

1115 — 1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetnél alkalmazott fegyőri személyzet s a letartóztatva lévő fegyenczek részére 1908. évre szükséges lábbeliek előállításához beszerzendő **bőrnemű anyagok** és pedig:

480 kg. háromszó rüttetett, darabonkint 25 — 30 kg. súlyu tarcz-ntalp, (ökörbőr).

406 kg. barna tehénbőr 5—6 kg. súlyu, flach

116 kg. közepvastag talpbélés (egyenletesen kidolgozott gipsz féllő:ök).

46 drb. fehér cserés szárbélés; továbbá a fegyintézeti iparüzlet részére

ugyanesak 1908. évben szükséges, s a

szükséglethez képest megrendelendő,

mintegy 1500 kg hasonmínőségű talp,

100 kg talpbélés és 150 kg. barna te-

hén bőr szállítása iránt **folyó évi októ-**

ber hó 18-ik napján d. e. 10 órakor

zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Az ezen anyagok szállítására vállalkozni

szándékozók ezennel felhivatnak, hogy

1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt-

ajánlatukat az ajánlatba hozot. egység-

árak szerint a kitett mennyiségű anya-

gokért esedékes összeg 5%-ának meg-

felelő bantpénzzel, akár készpénzzel,

akár megfelelő értékű óvadékképes ér-

tékpapírral ellátva, a jelzett határidőig

ezen igazgatóságához nyújtsák be.

Az ajánlat borítéka „Bőrszállítási aján-

lat” felirással látandó el, s az ajánlatban

kiteendő, hogy vállalkozó a szállítási

feltételeket ismeri s azokat elfogadja.

Az árlejtési feltételek a fegyintézeti

igazgatóság kiadóhivatalában a hivatalos

órák alatt megtekinthetők.

Kir. orsz. fegyintézeti igazgatóság.

Nagyenyeden, 1907. szeptember 19.

186 1—1

Uray,
igazgató.

Modern litografiai munkákat

takarékpénztári részvényeket

stb. készít a

NAGYENYEDI KÖNYVNYOMDA
ÉS PAPIRÁRUGYÁR R.-TÁRS.
NAGYENYEDEN.

Az Orsz. Gazd.
Munkás- és
Cselédség-
pénztár ajánlók
jó indulatába.
Tervezés az
az iparüzlet
a nagy körűben.
Birtosítók Cselé-
deit ezen segély-
pénztárnál

